

5. Л. Луць. Сучасна українська правова наука: деякі проблеми та перспективи. *Історико-правовий часопис*. 2016. № 2(8). С. 21–27.

6. Стратегія розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки. Затверджено Постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12–21. URL: http://www.aprnu.kharkiv.org/doc/strategiya_NALS_2021.pdf (дата звернення: 20.03.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-311-1-40>

Корнієнко П. С.,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри філософії, права

та соціально-гуманітарних дисциплін

Національної академії статистики, обліку та аудиту

ДО ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Військове право регулює відносини, пов'язані з діяльністю військової організації суспільства, яка спрямована на забезпечення захисту держави, державного суверенітету та її територіальної цілісності. З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну вчені розпочали активний пошук дієвого механізму подолання глобальної проблеми, а саме війни, від якої в першу чергу страждає цивільне населення.

Військове право, маючи власну систему правових джерел, формується як комплексна галузь права через особливості правового режиму при постійному впливі публічних галузей права. Розвиток військового права як комплексної галузі системи українського права здійснюється через доктринальне визначення особливостей, системних ознак внутрішньогалузевих інституційних утворень – шляхом впровадження системних наукових розробок військово-правової справи та створення умов для становлення військового права як науки [1, с. 252].

Військове право спрямоване на визначення засобів досягнення воєнної безпеки суспільства як складової національної безпеки за умови реалізації правозахисного механізму статусу військово-службовців та інших категорій громадян, які є суб'єктами військових та цивільно-військових відносин. Відсутність військової юстиції

є проблемою військового права. Говорячи про побудову системи військової юстиції, необхідно виходити з парадигмального положення про те, що вона пов'язана відносинами підпорядкованості та координації правоохоронних і судових органів, предметною компетенцією, що впливає з діяльності Збройних Сил України та інших воєнізованих формувань, а також інших осіб, які мають статус військовослужбовців.

Виходячи з уявлення про військову юстицію як систему органів до неї слід віднести:

- 1) орган, що здійснює досудове розслідування та/або забезпечує правопорядок;
- 2) правоохоронний орган;
- 3) військові суди.

Особливу роль у системі органів військової юстиції відіграє військова служба правопорядку України.

Військова служба правопорядку в Україні у складі Збройних Сил України створена у 2002 році та діє на підставі Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» [2, с. 1]. Відповідно до статті 1 зазначеного Закону України військова служба правопорядку є спеціальним правоохоронним формуванням у складі Збройних Сил України, призначеним для забезпечення правопорядку та військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах і організаціях, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях; запобігати злочинам та іншим правопорушенням у Збройних Силах України, притягувати їх до відповідальності; для захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час навчання, працівників Збройних Сил України, а також для охорони майна Збройних Сил України від розкрадань та інших протиправних посягань, а також для участі у протидії диверсіям і терористичним актам на військових об'єктах [2, с. 1].

На Військову службу правопорядку у Збройних Силах України покладаються такі завдання:

- а) виявлення причин, передумов і обставин кримінальних та інших правопорушень у військових частинах і на військових об'єктах; розшук осіб, які самовільно залишили військові частини (місця служби);
- б) попередження та припинення кримінальних та інших правопорушень у Збройних Силах України;
- в) участь в охороні військових об'єктів та забезпеченні громадського порядку і військової дисципліни серед військово-

службовців у місцях дислокації військових частин, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях;

г) виконання у випадках, передбачених законодавством, постанов про тримання військовослужбовців на гауптвахті.

До повноважень Військової служби правопорядку не належить здійснення досудового розслідування військових кримінальних правопорушень. ДовгВикористаний час обговорювалася пропозиція створити на його базі військову поліцію, яка мала б ці повноваження або інший орган досудового розслідування. Водночас 17 вересня 2021 року набрав чинності Указ Президента України № 473/2021 «Про Стратегічний оборонний бюлетень України» (Про рішення Ради національної безпеки і оборони України, 2022 р.), в якому визначено основні напрями реалізації воєнної політики України, перспективну модель ЗСУ та інших складових сил оборони й вимоги до її побудови, основні спроможності сил оборони, яких необхідно досягти; викладено стратегічні цілі розвитку сил оборони на період до 2025 року, основні завдання та очікувані результати щодо їхнього досягнення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України»: Закон України від 27.01.2023 р. №3099-III //Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>

2. Kevin Jon. “The Legality of Weapons Transfers to Ukraine Under International Law” In: Journal of International Humanitarian Legal Studies. DOI: <https://doi.org/10.1163/18781527-bja10053>. p. 251–274.